

Teatterisanasto

Teatterisanasto avaa ovet teatterin kiehtovaan maailmaan, tehden sen ymmärtämisestä helpompaa ja elämyksellisempää. Tuntemalla tärkeimmät termit pääset syvemmälle esitysten taustalle ja ymmärrät, miten taianomaiset esitykset syntyvät. Olitpa intohimoinen katsoja tai uusi harrastaja, teatterisanasto auttaa sinua nauttimaan teatterikokemuksista täysillä.

Kuinka monta uutta sanaa sinä löysit teatterisanastosta?

Tyylilajit

Tragedia

Murhenäytelmä, jossa päähenkilö kohtaa vakavia vastoinkäymisiä tai kärsimystä, päättyen traagiseen lopputulokseen.

Komedia

Onnellisesti päättyvä näytelmä, joka keskittyy huvittamiseen ja naurattamiseen.

Farssi

Komedian alalaji, jossa tapahtumat ja hahmot ovat ylikorostetun absurdeja ja liioiteltuja. Farssi rakentuu nopealle toiminnalle, väärinkäsityksille ja huvattomille sattumuksille.

Lastenteatteri

Opettavaisia ja viihdyttäviä lapsille suunnattuja esityksiä.

Musiikkiteatteri

Musiikki kuljettaa tarinaa eteenpäin.

Tanssiteatteri

Tanssi ja liike kuljettavat tarinaa eteenpäin.

Interaktiivinen esitys

Osallistava teatteriesitys, joissa yleisö pääsee osallistumaan tarinan kulkuun tai vaikuttamaan sen lopputulokseen.

Puhenäytelmä

Keskiössä on dialogi. Esitys keskittyy enemmän keskusteluun ja sanalliseen vuorovaikutukseen.

Improvisaatio

Esitys tai metodi, jonka sisältöä kehitetään hetkessä ilman käsikirjoitusta.

Nukketatteri

Esityksen pääosassa ovat nuket, eivät näyttelijät.

Monologi

Yhden hahmon pitämä yksinpuhelu, jossa tämä ilmaisee ajatuksiaan, tunteitaan tai kertoo tarinaa.

Dialogi

Vuoropuhelua kahden tai useamman näyttelijän välillä.

Klassikkoteos

Teos, joka on säilyttänyt arvonsa ja vaikutuksensa ajan myötä, mm. Hamlet, Othello, Nukke koti, Kolme sisarta, Anna Liisa.

Arvaa kuvan tyyli!laji!

Kuva 1

Kuva 2

Arvaa kuvan tyyliilaji

Kuva 3

Kuva 4

V A A S A .

KAUPUNGINTEATTERI

Harjoitukset ja esitys

Käsikirjoitus aka plari

Teatteriesityksen teksti, joka sisältää dialogit, monologit, tapahtumakuvaukset ja näyttämöohjeet näyttelijöille, ohjaajalle ja tuotantotiimille.

Libretto

Oopperan "teksti" joka sisältää dialogit, laulujen sanat ja mahdollisesti ohjeita näyttämötoiminnasta.

Näytös

Esityksen osa, joka koostuu kohtauksista ja jakaa kokonaisuuden osiin, kehittämällä tarinaa ja rakentaen sen rakenteen.

Läpimeno

Harjoitus, jossa koko näytelmä käydään läpi ilman keskeytyksiä.

Pääharjoitus aka kenraali

Viimeinen harjoitus, joka pidetään ennen varsinaista ensi-iltaa, usein kutsuvieraille tai medialle, jotta tuotantoa voidaan testata ja saada palautetta ennen virallista julkistamista.

Ensi-ilta

Esitys, jolloin näytelmä saa teatterissa virallisesti ensimmäisen kerran julkisen esityksensä.

Kantaesitys

Ensimmäinen esitys, jolloin uusi teksti esitetään ensimmäistä kertaa koskaan.

Esityskausi

Ajanjakso, jonka aikana ohjelmisto, kuten näytelmät, esitetään yleisölle. Esityskausi alkaa ensi-illasta ja päättyy kauden viimeiseen esitykseen.

Päärooli

Tarinan keskeisin roolihenkilö, jonka tarinaa seurataa näytelmän aikana.

Sivurooli

Tukee päähenkilön tarinaa. On oleellisessa osassa tarinan kaaren kannalta.

Väliaika

Tauko, joka pidetään esityksen keskellä. Tänä aikana yleisö voi nousta paikoiltaan, keskustella, käydä lämpiössä tai virkistäytyä ennen esityksen jatkumista.

Käsiohjelma

Esite, joka sisältää tietoa esityksestä, kuten näyttelijät, roolit, tekijät ja tuotannon taustatiedot.

Neljäs seinä

Teatteriesityksessä kuvitteellinen seinä, joka erottaa näyttämön katsomosta. Näyttelijät esittävät roolinsa huomioimatta yleisöä, ikään kuin tämä seinä estäisi suoran kontaktin.

Pyörönäyttämö

Näyttämö, jonka keskellä on pyöreänmuotoinen lattia, jota voidaan liikutella tekniikan avulla.

Nolla

Kulissiraja, joka toimii viimeisenä sisääntuloaukkoina ennen näyttämölle astumista.

Hautajaiset

Esityskauden päätös juhlistetaan työryhmän yhteisellä illanvietolla viimeisen esityksen jälkeen.

Ammatit

Dramaturgi

Vastaa näytelmien rakenteen, sisällön ja tarinan kehittämisestä. Varmistaa yhdessä ohjaajan ja käsikirjoittajan kanssa, että esitys toimii kokonaisuutena.

Ohjaaja

Johtaa teoksen prosessia ja on viime kädessä vastuussa teoksen taiteellisesta puolesta.

Kapellimestari

Sovittaa ja harjoittelee näyttelijöiden kanssa teoksen musiikin, sekä johtaa esityksissä bändiä tai orkesteria.

Järjestäjä

Toimii linkkinä eri osastojen välillä, huolehtien siitä, että harjoitukset ja esitykset etenevät aikataulussa tiedottamalla olennaisista asioista.

Kuiskaaja

Harjoituskaudella tai esityksissä toimii näyttelijöiden tukena avustamalla heille tarvittavat repliikit.

Skenografi

Suunnittelee esityksen visuaalisen ilmeen, mukaan lukien lavastuksen, rekvisiitan ja puvustuksen, luoden näin esityksen ympäristön ja tunnelman.

Lavastaja

Vastaa ja suunnittelee esityksen lavasteet, eli näyttämökuvat.

Tarpeistomestari

Vastaa esityksen rekvisiitasta, sen valmistamisesta ja saatavuudesta.

Kampaaja-maskeeraaja

Tekee näyttelijöiden meikit ja hiukset, sekä valmistaa perukkeja, viiksiä, partoja ja muita irtosia.

Pukusuunnittelija

Vastaa esityksen puvuista ja asusteista, suunnitellen niiden ulkonäön ja toimivuuden roolihahmojen tarpeiden mukaan.

Ompelija

Valmistaa ja huoltaa esityksen vaatteet.

Pukija

Huolehtii näyttelijöiden puvuista ja auttaa asujen vaihdoissa esityksen aikana.

Äänisuunnittelija

Suunnittelee teokseen äänimaailman.

Valosuunnittelija

Suunnittelee teokseen valotilanteet.

Näyttämötekniikka

Vastaa lavasteiden pystytyksestä ja esityksen teknisestä ajosta.

Understudy

Näyttelijä, joka harjoittelee toisen roolia ja on valmis astumaan siihen, jos roolin alkuperäinen näyttelijä ei pysty esiintymään esimerkiksi sairastumisen vuoksi.

Vierailija

Vierailija ei kuulu teatterin vakituiseen henkilökuntaan, vaan vierailee tuotannossa tilapäisesti. Voi olla mm. vieraileva näyttelijä, ohjaaja tai lavastaja.

Tiedottaja

Tiedottaa ja markkinoi teatteria ja sen esityksiä nettisivuilla ja somessa.

Lipunmyyjä

Myy lippuja ja neuvoo asiakkaita.

Yleisötyöntekijä

Suunnittelee ja toteuttaa tapahtumia, työpajoja ja ohjelmaa, jotka syventävät yleisön kokemusta teatterista ja esityksistä.

VINKKI!

Voitte pelata teatterin ammanteilla Aliasta pareittain ja arvata mitä ammattia pari kuvailee.

Vastaukset:

Kuva 1: Lastenteatteri, Huvioikeus, 2024 (Kuva: Kasper Dalkar)

Kuva 2: Tanssiteos, Maa 2022 (Kuva: Nico Backström)

Kuva 3: Farssi, Puhtaana käteen 2022 (Kuva Linus Lindholm)

Kuva 4: Musikaali, Cabaret 2024 (Kuva: Kasper Dalkar)

V A A S A .

KAUPUNGINTEATTERI